

складає структурний каркас удосконалення політичного механізму владних відносин.

Отже, удосконалення політичних механізмів участі персони у владних відносинах повинно здійснюватися на засадах всеохоплюючої персоніфікації як персон-осіб, так і соціальних утворень – соціоперсон. Відправним пунктом цього процесу мають стати політичні інтереси та прагнення персони, їх взаємоузгодженість з такими ж інтересами і прагненнями інших персон та опосередковування засобами соціальних утворень.

Література

1. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В. П. Горбатенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-е вид., доп і перероб. [Текст]. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.

2. Політична наука. Словник: категорії, поняття і терміни [Текст]. – Львів : Кальварія, 2003. – 500 с.

Криштанович С. В.

м. Львів

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Проблема державного регулювання соціально-економічного розвитку гірських територій актуальна не лише для нашої країни. У світовій практиці вже давно сформувалося та знайшло застосування розуміння гірської політики як інструмента найбільш повної реалізації соціально-економічних проблем населення, яке проживає в гірських районах. Зокрема у Швеції запроваджено режим спеціальної підтримки гірських територій, який передбачає як загальну підтримку їх економіки, так і цільову підтримку окремих підприємств [1]. Засоби, які спрямовані на вирішення соціально-економічних проблем гірських територій, складають органічну частину більш загального контексту державної гірської політики. Але у порівнянні із засобами, які мають у своєму розпорядженні центральна та місцева влади у розвинутих країнах світу, фінансові, матеріальні та кадрові ресурси, які є у розпорядженні відповідних державних органів України, щодо розробки і проведення соціально-економічних перетворень у гірських районах

україн обмежені. Тому якісно інше значення набуває правильний вибір мети та пріоритетів здійснення гірської політики.

З урахуванням вищезазначеного можна сформулювати мету та основні завдання здійснення державної політики розвитку гірських територій. Її мета полягає в тому, щоб шляхом правових, економічних і адміністративно-організаційних методів державного регулювання створити умови для забезпечення сталого економічного зростання гірських територій, максимально можливої зайнятості їх населення, а також необхідного соціального захисту населення, що проживає в гірській місцевості. Відповідно до цього завданням *гірської політики* є: забезпечення надійного функціонування всіх інститутів, котрі визначаються як суб'єкти даної політики та здійснення науково обгрунтованого прогнозування процесів, які відбуваються в гірських районах. Свою гірську політику держава реалізує через міністерства економічного розвитку і торгівлі, регіонального розвитку, екології і природних ресурсів, аграрної політики та торгівлі, соціальної політики, фінансів і юстиції. Однак, соціально-економічний розвиток гірських територій є проблемою багатогранною, комплексною і осторонь від неї не можуть існувати інші структури державного управління. Всі вони тією чи іншою мірою задіяні у виконанні Державної програми зайнятості населення і регіональних програм Урядів 2004, 2005, 2010 рр., які є механізмом реалізації державної гірської політики. Аналіз гірської політики України також свідчить про наявність *значної регіональної диференціації її реалізації*, тому важливі завдання дослідження державного управління соціально-економічним розвитком гірських територій мають концентруватися саме на *специфіці* кожного окремого регіону країни.

Важливими і пріоритетними напрямками вирішення соціально-економічних проблем гірських територій є [2]:

- розвиток і розбудова інфраструктури, перш за все, транспортної, дорожньої, комунікацій;
- розвиток наукомістких, енергоощадних, високотехнологічних та екофільних виробництв, що вимагають екологічно чистого середовища;
- координація діяльності у соціальній сфері з головними напрямами економічної політики на основі державної та регіональних програм соціально-економічного розвитку;
- забезпечення ефективної зайнятості населення, запобігання безробіттю, створення нових робочих місць та умов для розвитку підприємства;

- розвиток традиційного гірського сільського господарства;
- відродження та розвиток традиційних промислів і ремесел;
- розвиток та екологічно збалансоване ведення рекреації й туризму.

Успішне здійснення гірської політики передбачає насамперед ефективне державне регулювання економічних та соціальних процесів в гірських територіях. Тому вплив держави повинен мати системний характер, забезпечуючи пріоритетність людини при визначенні як цілей, так і функцій та механізмів її реалізації; опиратись на наукові дослідження в процесі розробки стратегії й тактики політичних та управлінських рішень, а також результатів їх здійснення, що забезпечує реальність цієї політики.

До головних *функцій державного регулювання* соціально-економічного розвитку гірських територій слід віднести наступні:

- 1) визначення мети і завдань державного регулювання соціально-економічним розвитком гірських територій;
 - 2) формування стратегії, поточних і довгострокових програм їх соціально-економічного розвитку;
 - 3) координація інтересів всіх суб'єктів державного регулювання соціально-економічним розвитком гірських районів;
 - 4) моніторинг і аналіз результатів провадження гірської політики в регіонах;
- б) контроль.

Обґрунтування принципових положень завдань гірської політики мають бути адекватні ринковим трансформаційним перетворенням і відповідати цілям сучасного етапу соціально-економічного розвитку України. Їх необхідно вирішувати комплексно, синтезуючи найбільш доцільні методи державного регулювання. У словнику-довіднику “Державне управління” В.Князєв, та В.Бакуменко[3] дають повне визначення механізмів державного регулювання як практичних заходів, засобів, важелів, стимулів, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення поставлених цілей [3]. Розв’язання проблем соціально-економічного розвитку гірських територій потребує цілком конкретних зрозумілих та ефективних механізмів. Серед них виділяються *правові* (через систему норм і правил, що регламентують умови, зобов’язання та форми участі держави в соціальній сфері), *адміністративно-організаційні* (базуються на владно-розпорядчих, дозвільних і заборонних заходах), *економічні* (через грошово-кредитний інструментарій і бюджетно-фіскальні важелі).

Слід також зазначити, що основу всіх механізмів регулювання соціально-економічних процесів розвитку гірських територій становлять: інформація, аналіз, прогноз та висновки і лише на підставі цього в будь-якому випадку – прийняття адміністративного рішення щодо коригування діючих поточних заходів і програм. Але в цілому, ефективність результатів впровадження правових, економічних, адміністративно-організаційних та інших механізмів полягає в їх єдності, комплексності й системності розробки та реалізації, тобто тоді, коли вони здійснюються в межах правового поля й економічних (фінансових) можливостей та в тісній взаємодії виконавців.

Література

1. Кравців В.С. Гірська політика: міжнародні акти і світовий досвід / В.С.Кравців, Ю.І.Стадницький / НАН України, Ін-т регіональних досліджень. - Львів, 2005. - 50 с.; Федюк В. Регіональний розвиток у Швеції та України / В.Федюк, А.Биченко // Національна безпека і оборона.-2009.-№ 1.-С.49.

2. Голубець М.А. Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону / М.А.Голубець. – Львів: Поллі, 2007. – 288 с.

3. Державне управління: Словник-довідник / За заг. ред. В.М.Князева, В.Д.Бакуменка. - К.: Вид-во УАДУ, 2002. - 228 с.

4. Закон України “Про статус гірських населених пунктів в Україні” № 57/95-ВР від 15 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України.- 1995.-№ 9.- Ст. 58; Закон України “Про стимулювання розвитку регіонів” №2850-ІV від 8 вересня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст.548. ; Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року: затверджена постановою КМУ від 21 липня 2006 р. № 1001 // Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України: Зібрання законодавства України. – 2006. – № 36. – С. 5 – 87.

Макога Г.З.
м. Львів

ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ В РАМКАХ ПРОГРАМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА (НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

В умовах інтеграційних процесів роль транскордонного співробітництва визначається можливістю прискорення процесів